

Hvordan det føltes at komme på Sorø Akademi - og ud igen

Af kunstmaler *Eyvind Olesen, Sorø*

Movitz skulle bli student, han Uppsala betrakta,« synger Bellman. Men han fik trukket sig rettidigt tilbage, da »Fredman kom, filibom, med musik och flickor«. Anderledes gik det mig. Pludselig skulle jeg tages ud af Svallerup skole, og far rejste med mig til optagelsesprøve på Sorø Akademi. (I forvejen havde mor været med mig nede og tale med rektor).

Dengang gik toget gennem skoven helt ind til »Bystationen«, når man vel at mærke skiftede på Landstationen. Men kort efter kom »omnibilen« i gang. Det kostede 10 øre at køre fra Landstationen ind til byen. Far og jeg boede på Missionshotellet i Absalonsgade. Og så blev jeg optaget på skolen, fire år ældre end mine klassekammerater. Jeg kom til at bo hos hr. og fru Wendt på Johnstrupsvej, og mærkeligt nok boede møllerens fra Svallerup ved siden af, hr. og fru Nielsen og deres syge datter.

Jeg delte værelse med »Sørensen« fra Stenmagle. Han gik i 1.g, og jeg gik i 1. mellem. Fru Wendt lavede den herligste kakao til os om morgenen, og så gik den vilde fart gennem byen for at nå rettidigt op i lovsangssalen, hvor vi både skulle synge og tælles. Og ve den arme synder, der havde glemt lovsangsbogen!

Ens indtryk af skolen var præget af støj: Støjen på Stengangen, de mange summende

stemmer, de mange »forelæsninger«, der tonede ud fra de forskellige klasseværelser, og støjen i Fratergården, når de mange forskelligartede drenge og unge mænd tumlede sig. Og så de korte »timer«! Hver skoletime var kun på 40 minutter, så befriede Anton eller Frederik os ved at trykke på knappen henne ved uret — det kunne godt minde lidt om bokse-omgangene, hvor der ringes med klokken, og sekundanterne træder til og trøster og hjælper og tørrer sveden af delinkventerne og gnider dem med olie! Og så de mange lærere, der gjorde os deres opvartning og krævede, at vi skulle gøre dem vores!

Der var en vantro teolog, der lærte os religion, en anden lærte os sløjd, en tredje og fjerde naturfag, en lærte os tegning, og »Splejsen« lærte os tysk, mens »Froggen« lærte os engelsk. Der var fag, som man havde glæde af at lære, men der var også fag, hvor man godt kunne have sparet sig ulejligheden. Ja, de allerfleste af fagene var rimeligvis slet ikke noget for mig. Det var en svigefuld vej, jeg havde betrådt, det var mosegrund og lygtmænd. Men ens nøgterne overvejelse af misøren blev bortvejret af den evige uro, støj, pligter, adspredelser og de mange nye bekendtskaber. Den blev bortvejret af de store forhold, som man troede var bedre end de små,

man kom fra! Desuden var tiden dengang også mere romantisk indstillet.

Da jeg kom til at bo på selve skolen, fik jeg en streng kammerduks, som lod mig støve sine fotografier af tre gange om dagen, og som lod sig titulere »Deres Herlighed!« Hans broder sad et andet sted ved det store, runde, sorte bord — det var som Sorteper og Klør

Artiklens forfatter fotograferet sammen med kunstkritikeren (nuværende museum-inspektør) Jan Zibrandtsen i midten af trediverne. — Maleriet i baggrunden er Eyvind Olsens »Hvidklædte damer i skoven«.

Knægt. Og endelig var der foruden mig på kammer nr. 15 sønderjyden Svend Fri — utrolig stor og overdimensioneret; kammerduksen kaldte ham »Svend Dyren«. - Denne sønderjyde fotograferede og er blevet arkitekt.

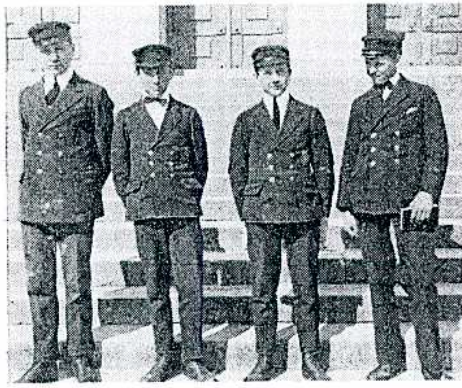
Når vi skulle til »varmebadning« en gang ugentlig, hed det sig, at man skulle medbringe rebstige og de ni gyldne regler. Me det var bare et nummer, man lavede med os. Og med boghandler Svegård! For der var dér, hed det sig, at man kunne køle disse remedier.

Både elever og lærere havde øgenavn. En lille fodboldspiller blandt mine klassekammerater hed »Fader«. Det var, for Rode Nielsen, der var af skuespillerfamilie kaldte ham »Fader Abraham«, eftersom han hed Abrahamsen. Jeg mindes Bellman igen »Utterquist, jo, så heter jag, bröder.« »Vivat, vivat bror Utterquist!« Og navnet Joachim fik »Rode« til at synge: »Joachim uti Babylon«, og synet af mig fik ham til at synge visen om Scheibelein. Andre øgenavne til elever var »Sludre«, »Prik«, »Ota«, »Skuffe«, »Pipa«, »Massa«, »Klumms«, »Slange« og mange flere. Carl Erik blev til Mads Peter.

Badningen i søen var dejlig. Den dyrkede vi til langt ind i november. Og oppe på skolens loft var der et dukketeater, som Gudmund Magnussen var direktør for. Han og Knud Arne Johannesen og jeg var kunstmalere i vor fritid.

Fra »Overskæringen« i 1924: De vordende studenter synger på »Trekanten«.

Kammer nr. 15's beboere:
Til venstre »Lange Friis»; længst til højre
Eyvind Olesen.

Og årene gik — længere og længere ind i det fortryllede bjergs fejltagelse. »Det kan ikke hjælpe at blive opdraget som grever og baroner, når man ikke kan klare sig ude i livet bagefter.« sagde Elsa til mig mange år senere inde på Nørrebro. Hun havde ret. Selv da jeg var blevet læsetræt i mellem-skolen og måtte på »Filadelfia«, var der ingen, der anede uråd. (Diagnostikken var jo blevet yderligere vanskeliggjort ved, at jeg begyndte med at være nr. 1 i min klasse (»duks«) de første to år).

Engang kom et sangkor på fire gamle soranere og sang for os, da vi var gået i seng. De sang bl. a. »Hver gang bogens blade de glinse«.

Man kan måske sige, at i Svallerup skole appelleredes der til ærgerrigheden, på Soro Akademi til selvstændigheden. Der var et friere forhold til lærerne. I gymnasiet kam-

mede det helt over! Gymnasietiden var noget for sig. Da var vi allerede blevet »her- rer i åndernes rige«, og i min afdeling, som var den klassiske, var vi kun 7. Vi holdt en »fest« og et grineri over al måde. Lærerne opfattedes kun som latterlige klovner. Me- gen virkelig glæde havde vi af at have frk. Prip som vikar i græsk. Hun havde været missionær blandt andet blandt araberne. Min sidemand, Eric Als, sagde til hende, da han skulle op og høre: »Javel, lille frk. Prip, og forhåbentlig til Deres fulde til- fredshed. Min mor kan svømme!« Han tog sig ekstra mange friheder, fordi han havde et stift ben. Eller fordi han kom fra Aal- borgs overklasse.

Og så til sidst, i øverste klasse, løb jeg dernedefra! Jeg var på ny blevet læsetræt. Men nu var ulykken sket: Jeg havde været i kloster og kunne ikke mere tilpasse mig det praktiske liv og dets krav! Og tiderne var ekstra vanskelige dengang på arbejds- markedet. Jeg læste videre i mange år. Samtidig med at jeg malede. Men det blev maleriet, der løb af med sejren. Men penge så jeg dog faktisk først, da jeg fik alders- rente! Moralen for mig er: Bliv i din stand! Bliv på din egn! Sæt dig ikke fjerne mål! De kan være for dyrekomte. Men det udelukker ikke, at når vi gamle klasse- kammerater mødes hvert tiende år, føler vi os stadig som brodre!

★

Naturligvis indeholder et så langvarigt skoleophold mange flere enkeltheder. Og da

Soldaterkorpset på Soro L.
1922—23.

det jo bl. a. er sådanne små interesse, kan eller kunne jeg en god stund endnu.

Mortensaften fik vi gæstest og julen blev fejret med en F die på skolen. Det var den e hr. Rosen, der instruerede og i komedien med de udvalgte. I grad stemning og atmosfære e verne og det fælles kaffebord. Blumensaadt var sminkor. I man »Pernilles korte frøkens i grunden et kynisk stykke, h- tjenestepige, Pernille, bliver gammel mand i et rent fo Alle de optrædende var sko elever.

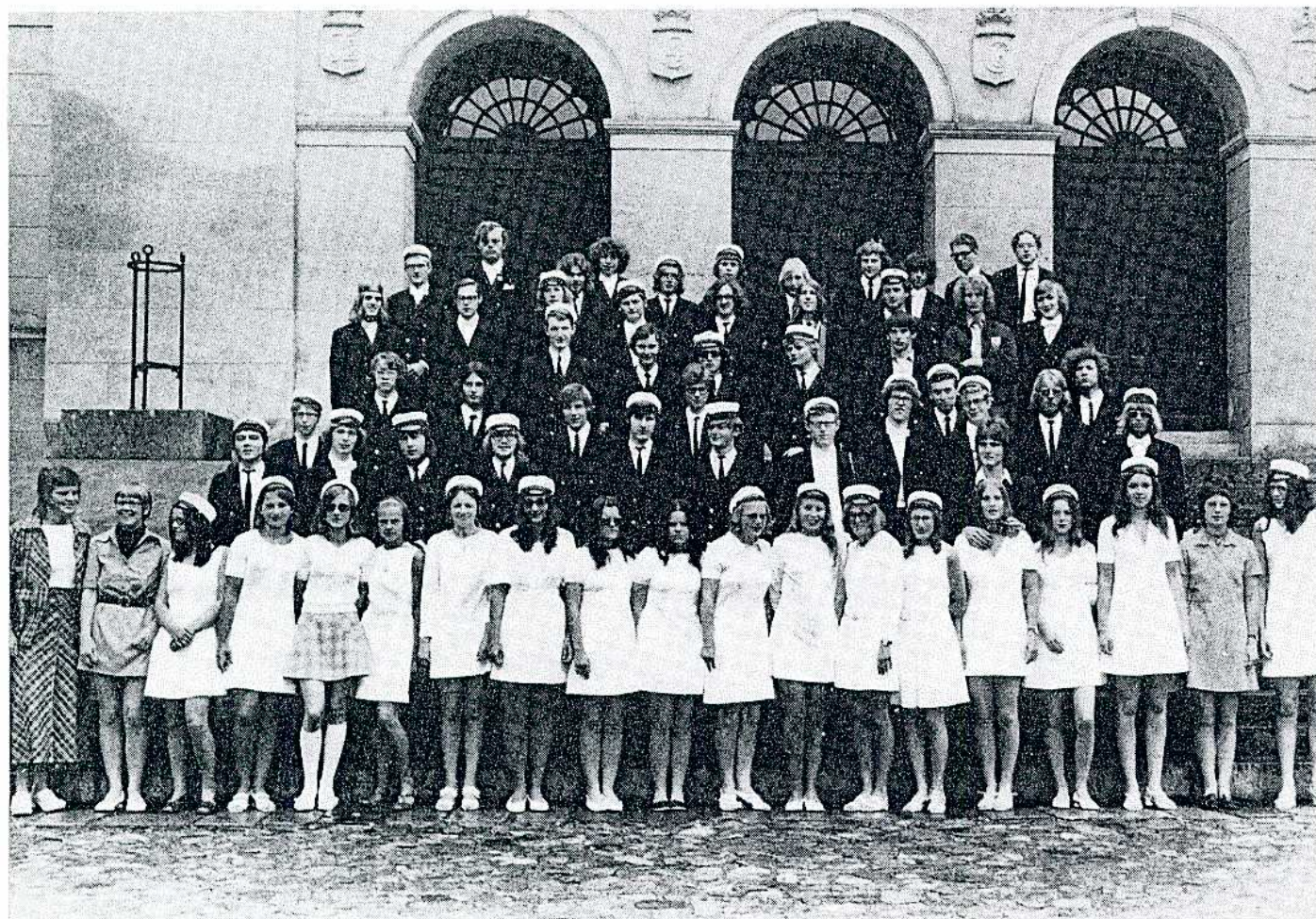
Og ved juletræsfeften he huldsaligt forhold mellem læ og man holdt sin lukkede hē en lærer og sagde: »Effen Det var et spil om hasselnødd kaffebord eller chokoladeborc ger. Forplejningen var fortra len. Den 3. december på Ho dag havde ældste klasse væ Teater og set et Holberg-sty

Og når man så hen på fo frem til den sidste april, hē ejendommelige »overskæring« tobak, når de i flok og følge ven og lod toget køre nogle på skinnerne. Den aften anla huer. På tilbageturen gik ma geled og afsang alle slags sk: »Mallebrok« o. s. v. Ved hje man fra skolens Fratergårds- fra byen fremmodte borgere optrådte afgangsklassen u »Der står et træ ved gymn: det har stået der så længe« næsten om den tyske sang vor dem Tore da steht ein Lit

Sovesalen i Akademiets hovedbygning fotograferet i tyverne.

Studerholdet fra Sorø Akademis Skole 1971

Forreste række fra venstre: Iris Askjær, Lis Damm Jensen, Annette Petersen, Anne Grethe Juul Pedersen, Kirsten Nielsen, Kirsten Vallentin Jensen, Lis Andersen, Kirsten Jørgensen, Hanne Winther Nørgaard, Dorte Winther Nørgaard, Jane Bruun, Kirsten Christophersen, Mette Holwiy, Karin Mortensen, Inger Strøm Christensen, Helle Sørensen, Anette Thanner, Else Lawaetz, Jane Hansen.

Anden række: Jens Geisler, Ulrik Berggreen, Kim von Binzer, Poul Erik Nielsen, Ole Riis, Michael Wanscher, Thorbjørn Redaelli, Peter Nielsen, Kim Kans Jørgen Algren Petersen, Finn Sønderstrup, Hans Lasse Pedersen, Peter Dahm, Lasse Finn Jensen, Jacob Jacobsen, Thomas Ibsen.

Tredje række: Jørgen Tybrind Jensen, Aksel Skjoldan, Lars Johansen, Morten Dambæk, Steffen Monrad, Asbjørn Brandt, John Kondrup Petersen, Arne Jensen.

Næstbæste række: Steen Ulrik Palm, Bjarne Jensen Nøhr, Peter Abrahamson, Flemming Juhl, Per Gert Nielsen, Ludvig Wedell-Wedellsborg, Ole Lynga Allan Schönbeck, Palle Dybdal Rasmussen.

Bageste række: Henrik Nygaard-Pedersen, Allan Flensborg, Kim Melbye, Ole Juul-Møller, Court Pedersen, Torben Davidsen, Helge Bramsen, Martin Munk I sen, Anders Gottlieb, Jens Jørgen Pedersen, Finn Hauberg.

Der mangler tre studenter på billedet, nemlig Margit Damborg Olsen, Mads Werner og Lars Plum.

Og så har jeg endda ikke fortalt om skolens baller: vandbal, blebal, kongebal. Men lad mig slutte. Alt dette foregik i tyverne og var rimeligvis præget af »de glade tyver«. Nu er meget forandret: Der er kommet piger på skolen, der er blevet plads til, at alle drenge kan bo på skolen, uniformen er forandret, og der er gjort mange indrømmelser. I min tid måtte man ikke engang have sidelommer i bukserne, og kasketten skulle altid sidde på hovedet, når man var på gaden. Den berømte »Fatter« underviste os i at tage kasketten rigtigt — og rettidigt — af og på, når man hilste.

Ja, meget er forandret! Nu er »Hans Herlighed«, min fordums kammerduks, blevet kirkesanger ovre på Fyn! Men lad mig

også fortælle om, når turen gik mod hjemmet lørdag eftermiddag. Jeg mindes f. eks., hvordan vi havde sang hos hr. Tscherning i den sidste time indtil klokken halv fem lørdag eftermiddag i den smukke »lovsangsal« med udsigt over søen. Derefter drak vi »fem-the«, og så startede nogle stykker af os den lange, men smukke cykletur til Svallerup og omegn. Sorø kunne alligevel ikke konkurrere med de hjemlige steder. Jeg mindes, hvordan jeg engang, ganske alene, cyklede forbi Tissø i den mørke nat. Det var så skønt at vågne næste morgen som en fri mand i hjemmet.

Og så har jeg endda glemt at fortælle om soldaterkorpset, som »gamle Laff« ledede — og de gule og de grønne spejdere. Og

hvert skoleår endte med »transloki (translokation). Så sang vi en latinsk s og »Kong Frederik, glæd dig i din gr — og Hauchs smukke sang »Jeg veed sted, som jeg har elsket længe«, med fatale linier: »Thi guld og sølv dem sk ikke sanke, dem har I aldrig lært at s her« (!) Nej, det var et sandt ord! No af os, i hvert fald, var som de dårlige j-fruer, der manglede olie på lampen, tiden kom! — Og så rejste vi hjem.

»Så slutas våra sorgedar,« som fa Bellman siger.

Ja, sådan gik det til på Sorø Akad mellem 1920 og 1930. Glædelig jul!

Eyvind Olesen